Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimise hind postiga:

12 k. p. 9 r. — k.	8 k. p. 6 r. 40 k.	4 k. p. 3 r. 60 k.
11 „ „ 8 „ 40 „	7 „ „ 5 „ 70 „	3 „ „ 2 „ 80 „
10 „ „ 7 „ 80 „	6 „ „ 4 „ 90 „	2 „ „ 2 „ — „
9 „ „ 7 „ 10 „	5 „ „ 4 „ 30 „	1 „ „ 1 „ — „

Wäljamaale aastas 18 r.
Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu lõpuni. Adressi muutmine — 15 k. ja endine adress üles anda.

Uut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adress ligi olema, mis toimetuse teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi peale alal. Tasu maksetakse kokkuleppimist mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuse ja talituse adress: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga wastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.
Kuulutuste hind nonpareille-rida 50 kop. 4 küljel, lehe eesotsas 1 rbl. Kuulutusi, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talituses kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga üleüldse lõpetatakse talituses kell 5.

№ 17 (647). **Petrogradis, laupäewal 21. (3.) jaanuaril.** **1917.**

Petrogradis wôetakse **„Pealinna Teataja"** tellimisi järgmistes kohtades wastu:

„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu raamatukaupl. — Ohwitseri uul. nr. 5.
H-ra T. Otsing, Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjuschennaja uul. nr. 10.
H-ra J. Kaarna, Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wiiburi poolel, Lomansk ja Njustadsk. nurgal nr. 5—7.
H-ra A. Juhkamson — W. S., 7 liin. nr. 32.
H-ra T Riomar — Ohwitseri uul. nr. 54.
„Livonia" piimaäris — Sabalkanski pr. 14.
„Produkti" piimaäris — Spasski per. nr. 3.
H-ra Tiis — „Kalewi" seltsis, Ohwitseri uul. nr. 1.

Wastuwõetud tellimised palume wiibimata talitusesse edasi toimetada.

Talitus.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabist.

Lääne wäerind.

Pärast suurtüki tuleandmist meie kaewikute peale Slawentinast õhtu pool (20 wersta Brshesanist lõuna-õhtu pool) tungis tugew sakslaste salk, walges rüüs, meie kaewikute esimese liini peale. Tagawarawäe wastutormijooksuga ja suurtükiwäe toetusel löödi sakslaied oma kaewikutesse tagasi.

Rumenia wäerind.

Tulewahetus ja luurajate tegewus.

Kaukasia wäerind.

Midagi olulist pole juhtunud.

Lääne sõjawäli.

Prantsuse ametlik teadaanne.

Paris, 19. jaan.

Päewa jooksul pole midagi olulist juhtunud, peale kaunis tugewa suurtüki tulewahetuse Hartmansweilerkopfi juures ja Metzeralist hommiku pool.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 19. jaan.

Saksa wahisalgad, kes öösel elawat tegewust awaldasid, löödi meie tulega igalpool tagasi. Saksa suurtükiwägi awas Hetsasi ja Dixmude piirkonnas iseäranis tugewa tule.

Ramskapelle, Pervise ja Noordshoote piirkonnas on suurtüki tulewahetus.

Inglise ametlik teadaanne.

London, 19. jaan.

Meie uuel wäerinnal Letrasloi'st lõuna pool saime meie ööpäewa jooksul 25 wangi, nende hulgas on üks ohwitser.

Täna wara hommikul katsusid sakslased Beaucouri ümbruses pealetungida ja mõnda meie eelseisukohta ärawõtta, löödi aga tagasi, kuna meie mõne wangi saime.

Päewa jooksul awaldas Saksa suurtükiwägi Morville ümbruses elawat tegewust. Meie suurtükiwägi täitis oma ülesannet hästi, waenlase batareisid Neville-Saint-Vaastist hommiku ja Ypruseft lõuna-hommiku pool pommitades.

Meresõda.

London, 19. jaan.

Lloyd teatab, et Inglise aurulaew „Ošnow" miini läbi põhja läks.

Italia sõjawäli.

Italia ametlik teadaanne.

Room, 19. jaan.

Trentino wäerinnal ja Carnias on suurtükiwäe tegewus Cammonika oru sissekäigu juures, Garda järwe mägises ümbruses, Ülem-Adigel, Pal-Picolol ja Celencoseli juures.

Eila awaldas waenlase suurtükiwägi Julianuse Alpide wäerinnal elawat tegewust: Carsol wastasid meie batareid tugewa tulega ja sünnitasid waenlase wägede seas segadust.

Igalpool walitseb külm. Soojamõõtja näitab kõrgematel kohtadel kuni 28 graadini alla nulli Zelsiuse järel.

Pealinnas, 21. jaanuaril 1917.

Greekamaa wabandas ametlikult liitriikide ees oma tegewuse pärast (õigem liitriikide wägede laskmise pärast) Greeka walitsus algab sõjawägede ärawedu põhja poolt lõuna poole, mida liitlased nõudsid, et Saloniki wägede seljatagust kindlustada. Kõik need Greeka walitsuse sammud sünniwad liitriikide märgukirja põhjal, mis kindlal sammul kawakindlat tegewust nõuawad. Seisukord Greekamaal oli kewadest alates sarnase iseloomu omandanud, mis liitriikide elulised huwid waekausile heitis, kust ainult üks wäljapääsetee näis olewat: Greeka wägede kallaletungimine liitriikide wägede kallale. Greekamaal walitses arwamine kogu seltskonnas, et liitriigid Greeka wabaduse kammitsasse on surunud, iga eneseawaldust surmates. Walitsewad ringkonnad asuwad otsekohe liitriikidele waenulisele seisukohale. Kuningas Konstantin awaldas jutuajamisel keskriikide ajakirjanduse esitajatele küllalt selgelt, missugusel seisukohal Greeka walitsus liitriikide wastu asub. „Ma olen kindel, et bulgarlased Greekamaalt siis lahkuwad, kui nad oma waenlased minu maapinnalt minema on kihutanud." („Berliner Tageblatt" 12. märtsil 1916.) Seisukoht liitlaste wastu läheb aasta jooksul ikka terawamaks. Liitlased on sunnitud Greekamaale nõudmisi ette panema, et oma olemasolu Salonikis kindlustada. Oktobris, kus liitlastel laskemoona puudus awalduma hakkab, on kuningas Konstantin liitriikide nõudmisel nõus liitlastele osa laskemoona wälja andma selle tasuks, et sakslased ja bulgarlased Greeka walitsuselt sõjamoona said. Ühes sellega nõuab Greekamaa tasu antawa laskemoona eest. Liitriigid tulid seekord Greeka walitsuse soowidele wastu, järelandlikku tooni awaldades. Selle küsimuse pärast on Inglismaa saadikutekojas 18. oktobril arupärimine, miks walitsus sarnast heatahtlikkust Greeka walitsuse wastu awaldab. Liitriigid loodawad wahekorda ikkagi weel rahulisel teel korraldada, kuna aga nad seljataga Greeka walitsuse wastast liikumist õhutawad, et osa greeklasi oma poole meelitada, mille alguseks Veniselose liikumine olnud. Tagajärjena ilmub Veniselose sõjakuulutus 10. nowembril Saksamaale ja Bulgariale. Greeka walitsus wastab selle peale 18. nowembriga, kus liitriikide wäed lõksu meelitatakse ja admiral Fournet wäeosade peale tuld antakse.

See oli liitriikide diplomatlise politika tagajärg. Igapäew wõis Bulgaria sündmus korduda, mida kunagi liitriikidele andeks anda ei suudeta liitriikide seltskondlises aruandes, rääkimata sõjalistest huwidest. Sarnase liitriikide politika tagajärjeks oli Inglismaa kabineti lahkumine Asquithiga eesotsas, kuna Lloyd George kabinetti etteotsa asub. Uus kabinet pidi asuma kawakindlamale tegewusele Greeka küsimuses. Hiljuti tehtud nõudmised on Lloyd-George politika sünnitus. Sõjalises mõttes jääb liitriikide politika endisele rajele. Italia leht „Idea Nazionale" tähendab selgelt, et liitriigid endist wiisi seisukorda Greeka sisepolitika juhtimise abil parandada tahawad, mis aga mingisugust kindlustust ei anna, et liitriikide päänõudmised teostamist leiawad. Seit liitriigid rajawad oma politikat endist wiisi lepingute peale. Sellepärast sammus Italia walitsus ise rada ja pani oma nõudmised ette. „Mattino" tõendab, et Italia kunagi Veniselost toetama ei saa, kes Italia wägede wiibimise wastu Salonikis protesti awaldas ja oma tegewuses Italia wastu waenulik olnud.

Igatahes ei tõota liitriikide politika seisukorda Greekamaal parandada. Teada on missuguse ärritusega greeklased liitlaste tegewust hukka mõistsid ja walmis olid sõda algama, et liitlaste laewastiku poolt peetawat blokadi lõpetada, mis näljani ähwardas wiia. Teiselt poolt ei anna liitriikide politika — Greekamaa sisemist elu oma surwe alla panna — mingisugust tagajärjekat kindlustust sõjalistele huwidele. Sest Saksa weealused paadid rakistawad iga liitriikide sammu Wahemeres, mis laskemoona ja wärskete wägede juurewedu raskendab. Liitriikide politika on jäänud samasuguseks heatahtlikuks, nagu ta seda sügisel oli, ja mis Saloniki wägede julgeolekut kuidagi ei kindlustanud. Wõib olla keelab Greekamaa rahwa meeleolu tõsisemaid sammusid ette wõtta, nagu seda ainult „Verité" arwab. Sest sarnasel juhtumisel, kui Inglise ja Prantsuse diplomatia heatahtlikust toonist kõrwale kaldub, on Greekamaa sunnitud endale teed walmistama, kui see ka jõuga sünniks, et kogu maad nälja eest hoida." Seni pole liitriikide politika igatahes neid tagajärgi kätte saanud, mida nende elulised huwid ja sõjalised sihid nõuawad.

Wäljamaa.

Liitriikide blokad Saksamaa poolt.

Saksa ja Austria-Ungari saadikud teatasid oma walitsuste nimel Rootsi walitsusele, et 1. weebruarist (uue kalendri järgi) Saksamaa ja Austria-Ungari kogu oma sõjalise jõuga Inglismaa, Prantsusmaa ja Italia kaubandust takistada tahab, mitte üksi Saksameres, waid ka Wahemere hommikupoolses osas. Erapooletud laewad, kes seda weeteed tahawad sõita, peawad seda oma riisiko peal tegema. Kuigi lähemal ajal nende laewade kallale, mis praegu teel on, tungida ei taheta, soowitawad Saksa ja Austria walitsused tungiwalt, et erapooletute riikide walitsused laewadele teataks, et nad sõidusihti muudaksid. Erapooletud laewad, mis blokadi alla langewates sadamates wiibiwad, wõiwad 5. weebruarini sealt wälja sõita, kuna nad kodusõiduks kõige lühema tee peawad walima. Ühes selle teadaandega Rootsi walitsusele teatasid Saksa ja Austria saadikud Hispania walitsusele, et kui Saksamaa rahuettepanek tagasi lükatakse, keskriigid kõigi abinõudega ennast kaitseda tahawad. Keskriigid wõtawad tõik abinõud tarwitusele, et liitriikide läbikäimist erapooletute riikidega katkestada. Hollandi walitsus olewat keskriikide märgukirja puhul käsu annud, et ükski kaubalaew sadamast lahkuda ei tohi.

Nimetatud märgukirjaga on Saksamaa siis oma rahuettepaneku teostamise kindlustamisele asunud. Kui Saksamaa tõesti oma kawatsust suudab teoks teha, siis sattuwad liitriigid wõimatu raskesse seisukorda. Seit liitriigid saawad erapooletutest riikidest hulga tarbeaineid, kuna Jaapan ja Amerika neile hulgawiisi sõjamoona walmistab. Saksamaa uue sammuga oleks aga sõjamoona wedu Amerikast liitriikidesse ja Arhangelskisse täitsa takistatud. Raskesse seisukorda sattub ka liitriikide sisemine tööstus, iseäranis Inglismaal, kust Wenemaa suuremalt osalt oma kaupasid saanud. Saksamaa blokadiga oleks Inglismaa tööstus sunnitud oma tegewust lõpetama.

Kas on aga Saksamaal wõimalik oma kawatsust läbi wiia? Nagu teada, suutsid Saksa weealused paadid läinud suwel, kus nende tegewus täies hoos oli, nädalas 40—50 laewa põhja lasta. Amerika Ühisriikide nõudmisel oli Saksamaa sunnitud oma weealuste paatide tegewust kitsendama. Uue kawatsuse järgi tahab Saksamaa aga blokadi weel suuremal kujul maksma panna. Igatahes näitab tulewik, missuguse suuruse blokadi tagajärg omandada suudab. Kindel on aga, et läbikäimine liitriikide wahel wõimatu raskesse seisukorda sattub.

Wilsoni uus rahuettepanek.

Nagu „Birsh. Wed." kuuleb, kawatsewat Wilson uue rahuettepanekuga wälja astuda. Esiteks arwati, et Wilson uue ettepanekuga 5. märtsil esineb, nüüd on aga kuulda, et ta juba 1. weebruaril Washingtoni kaubanduse palatis uue ettepaneku ettepaneb. Wilson tahtwat rahuküsimuses uusi põhjalikka tingimisi ettepanna.

Kõneldakse, et presidendi ülesastumine Saksamaa saadiku kr. Bernstorfi teadaandega blokadi uuendamise üle ühenduses on. Teiselt poolt teatatakse, et Saksamaa saadik nõudnud, et Amerika walitsus oma rahupolitikat jatkaks. Wilson olewat

Saksamaa uue kawatsuse pärast liitriikide blokadi uuendada mures, millega ühenduses on ka tema uus rahuettepanek. Sest liitriikide blokad mõjub halwawalt ka Amerika majanduslise elu peale.

Saksamaa wastus Wilsoni rahuettepaneku peale.

Saksamaa walitsus annab lähemal ajal Amerika walitsusele Wilsoni ettepaneku peale wastuse ära. Kuigi wastuse sisu kindlalt weel teada pole, kõneldakse, et Saksamaa rahutingimistes Wilsoni ettepanekuga ühel arwamisel on. Saksamaa on nõus rahu ilma wõiduta tegema, kui see ainult lähemas tulewikus sünniks. Saksamaa seletawat, et Saksamaa wõidetud pole, kuna ka liitlaste jõud murtud pole. Saksamaa on nõus ka merede wabadust wastuwõtma. Ka sõjariistade wähendamise kawatsusega olewat Saksamaa nõus, et selle abil werewalamist tulewikus ära hoida. Sarnaste seletustega on Saksamaa igatahes inimkonna arenemise seisukohast wälja läinud ja selle põhijooned peatüsimuseks tunnistanud. Sisulisest küljest oleks liitriikidel wõimata wasturääkida. Neil jääb aga siiski lootus Saksamaad purustada, mille kohta endine Wenemaa wälisminister S. Sasonow tähendas, et see unistus on. Merede wabaduse küsimus puudutab kõige walusamalt Inglismaad (sest ta tahab weel walitsejaks jääda). Arusaadaw ka, et Inglise ajakirjandus Saksamaa wastuse peale tõsiselt wihane on.

Erapooletute riikide koosolek.

„Rossische Zeitung" teatab kawatsetawast erapooletute riikide koosolekust, et see Rootsimaa algatusel kokku tahetakse kutsuda. Koosoleku ülesandeks on õigusliste seisukorra selgitamine erapooletute ja sõdiwate riikide wahel. Seni on aga ainult esialgsed diplomatlised läbirääkimised käimas. Amerikku koosoleku kutset pole weel awaldatud. Seni pole Amerika Ühisriikide presidendilt weel wastust saadud, kas Wilson nõus on koosolekust osawõtma. Ilma Amerikata ei taha Rootsimaa erapooletute riikide koosolekut kokku kutsuda, sest sarnasel koosolekul puuduks nõutaw mõju.

Soome.

Helsingist. Pühapäewal 15(28) skp. pidas Helsingi Eesti Haridusselts oma ruumides aastapeakoosolekut. Koosoleku alguseks oli kell 4 p. l. määratud, kuid koosolek algas kell 5 peale. Koosoleku juhatajaks waliti hra Sibul ja kirjatoimetajaks hra Schönberg. Selle peale järgnes eelmise peakoosoleku protokoli ettelugemine kirjatoimetaja poolt ja tema kinnitamine.

Tähtsamaks päewakorra punktiks olid seltsi möödaläinud aasta tegewuse aruanded. Kõige pealt loeti seltsi tegewuse aruanne üleüldistes joontes ette.

Aruandest selgus, et seltsi möödaläinud aasta tegewus iseäranis wiljarikas on olnud. Üleüldine liikmete arw tõuseb 150-ni (148), kelledest suurem hulk oma liikmemaksu tulewaks aastaks juba ära on õiendanud. Ühte kokku on möödaläinud aastal 11 piduõhtut toime pandud, nendest kaks suuremat: kõik pidud, peale ühe, on ainelisest korda läinud. Waimlisest küljest jätawad nad aga paljugi soowida. Seltsi raamatukogu on paarisaja numbri wõrra suurenenud, kuhu püütud on kõige uuemat ilukirjandust muretseda. Siis on möödaläinud aasta jooksul 5 kõneõhtut peetud iga kahe nädala järele, millest rohkel arwul osa wõetud. Seltsi nime peale käisid läinud aastal kolm Eesti ajalehte, 1 soomekeelne leht ja 1 Wene leht, mille arwu aga käesolewal aastal suurendati.

Kassa aruandest oli näha, et selts kasuga on töötanud. Üleüldine aasta läbikäik on 25000 marka. Sisse on tulnud üleüldse 11272 marka 51 p. ja wälja läinud 11169 m. 51 p. Peale selle oli seltsi nime peale pangas raha 1. jaan. 1916 a. 1109 m. 39 p. ja 31 dets. 1916 a. 1222 m. 50 p.

Wiimane aruanne oli seltsi õhtukooli tegewusest. Esimesel poolaastal oli koolis 25 õpilast (17 tütarlast ja 8 poeglast), kuna teisel poolaastal see arw 34-ni tõusis (25 tütarlast ja 9 poeglast). Õpetust anti lugemises ja kirjutamises, emakeeles jne. Õpetuseandjaks oli neiu A. Pulk, kes ka aruande ette kandis.

Peale aruandeid järgnesid walimised. Senise esimehe hra Sepp'a asemele waliti ühel häälel hra E. Schönberg, kes senini seltsi kirjatoimetaja kohuseid täitis. Esimehe abiks hra Hart ja kandidatiks hra Kaiw. Kirjatoimetajaks hra Sibul ja abiks hra Rebane. Kassapidajaks endine hra Kalbas ja abideks hrad Tomson ja Hindrikson. Raamatukogu hoidjaks neiu Pulk ja abiks hra Sibul. Rewisjoni komisjoni herrad — õpetaja Riggol, Palangas ja Kustring. Peale selle waliti 5-liikmeline näitelawa osakond. Järgnesid läbirääkimised seltsi asjus, mis lõpu poole kaunis elawa kuju omandasid. Soowitati mitmelt poolt raamatukogu wõimalikult palju suurendada ja selleks wähemalt 1000 marka anda. Kutsuti üles rohkel arwul seltsi laulukoorist osa wõtma.

Seltsil on mõte eelolewal kewadel märtsi kuul suuremat näitemüüki toime panna. Kuuldi weel kaebusi, et praegused seltsi ruumid seltsi tegewusele liiga kitsaks on jäänud, ja pandi ette wõimalikult pea lahedamaid ruumisid muretseda.

Läbirääkimised lõppesid kell pool 10 õhtul. —pe—

Kodumaa.

Tallinna seltskonna tegelane Johann Bergmann

pühitses 19. jaanuaril oma 50-aastast sünnipäewa. J. Bergmann on niihästi Tallinnas, kui ka mujal laiemalt tuntud.

J. Bergmann sündis 1867. a. Tartumaal Äksi kihelkonnas, kus tema isa rahwakooliõpetajaks oli. Tallinnas teenis ta esiteks moosekandina kroonut ja astus pärast notarius Turmanni abiliseks. Laulukoori juhatajana on Bergmann niihästi „Lootuse" kui ka „Estonia" seltsis töötanud.

Laulust ja muusikast on J. Bergmann alati lugu pidanud ja Eesti laulu oma wäsimata püüetega suuremale kõrgusele katsunud tõsta.

Ühineme kõige soojemate õnnesoowidega selle tegelase 50-aastase sünnipäewa puhul.

Wene kirjanik Maksim Gorki

astuwat Tallinnas kõnega üles.

Tartu sõjatööstuse komitee asjus.

Tartu sõjatööstuse komitee wastu tõstetud süüdistus, nagu oleks komitee wäeteenistuse ajapikenduste andmise juures ülekohtuselt talitanud, tunnistati sõjatööstuse keskkomitee büroo koosolekul 2. jaanuaril s. a. tühjaks.

Tartu ülikoolist.

Nagu Tartu ülikooli isiklise kokkuseade üle ilmunud arwustikust näha, ulatas ülikooli õpilaste arw 1916. aastal rohuteadlastega, naiskuulajatega ja wabakuulajatega kokku 2753 inimese peale.

Usuteaduskonnas oli üliõpilasi 77, õigusteaduse osak. 245, arstiteaduskonnas 1779, ajaloo ja keeleteaduse osak. 134 ning matematika osakonnas 281.

Eestlasi oli üliõpilaste seas 364, lätlasi 159, sakslasi 494, wenelasi 678, juuta 550 ja leedulasi 26.

Naiskuulajate hulgas on 19 eestlast, rohuteadlaste hulgas 27.

Õigeusulisi on Tartu ülikoolis 842, luteriusulisi 913, katoliklasi 184, muhamedlasi 3.

Seisuste järele jagunewad üliõpilased nii: mõisnikka 257, waimulikust seisusest 375, talupojaseisusest 512, aukodanikkude ja kaupmeeste seisusest 295. Wäljamaa alamaid 4.

Suurem hulk üliõpilasi, nimelt 1550, on Sise-Wenemaa kubermangudest pärit, 602 Liiwimaalt, 139 Eestimaalt ja 119 Kuramaalt.

Pealinna teated.

Kwiitung. Uue aasta õnnesoowide kohustest wabastamiseks on „Bergmanni Abiraha" heaks maksnud („Pealinna Teataja kaudu"):

	r.	k.
T. Riomar	3	
R. Hanka	1	—
K. Tenneberg	3	—
A. Wiera	3	—
Kokku	10	—
Endine (waata „Peal. Teat." nr. 1)	52	10
Ühtekokku	62	10

P. E. H. S. 3. jaoskond. Täna õhtu, 21. jaan., lauluharjutus jaoskonna ruumides, Kolomenskaja 12, k. 25. Palun tingimata kõiki endiseid laulsaid, kes enne jõulu „Kella-laulu" proowidest osawõtsid, kokku tulla. Koorijuhataja.

Petrogradi Eesti Spordiselts „Kalew" pidas 15. skp. aastapeakoosolekut, millest umbes 80 liiget osawõtsid.

Koosoleku juhatajaks waliti ühel häälel seltsi auesimees hra J. Simpmann-Wambola, kirjatoimetajaks Joh. Kotkas.

Wõeti wastu 78 uut liiget, mille järele 1916. a. aruanne ettekanti. Kassaarwe järele on aasta jooksul olnud sissetulekuid 11.020 rbl. 64 kop., wäljaminekuid 10.363 rbl. 30 kop. Inwentari oli 1. jaan. 4681 rbl. 44 kop. summas. Aruanne kinnitatakse koosoleku poolt paari muutusega.

Mõttewahetuse järele liikme ja harjutusemaksu suuruse asjus otsustatakse neid mitte tõsta, waid endisele määrale jätta.

1917. a. sissetulekute ja wäljaminekute eelarwe wõetakse 6000 rbl. tasakaalus wastu.

Eestseisuse liige hra A. Eller kannab ülewaate 1916. a. tegewuse kohta ette, millele läbirääkimised järgnewad. Kahjuks muudetakse need aga mõne seltsiliikme poolt lõpuks isiklisteks näägutamisteks, mis õige wältawad ja tüütawad.

Walimiste eel teatab esimees hra E. Asmann, et ta oma ameti maha paneb, kuid kinnistel walimistel walitakse ta 47 häälega tagasi. Esimehe abiks walitakse hra A. Eller, kirjatoimetajaks J. Kotkas, abideks Põld ja A. Weltmann, laekahoidjaks P. Unt, abideks F. Blumberg ja K. Eggert. Selle järele tulewad tehnikakomisjoni ja muude toimekondade walimised. Esimeheks walitakse tehnikakomisjoni O. Simpmann, kirjatoimetajaks R. Pender. Rewisjonikomisjoni esimeheks K. Tenneberg, liikmeteks hra H. Lammas, pr. Walk ja pr. Jokja. M.

Suur külm pealinnas. Eila hommikul oli pealinnas üle 21 kraadi külma: linnast wäljas tõusis külm isegi kuni 28 kraadini. Suurem osa kesk- ja algkoolidest seisis külma pärast. Sabad, mis piima- ja saiapoodide ees harilikult wäga pikad, olid eila külma ilma tõttu õige lühikeseks jäänud, kuna paljudes kohtades nad koguni puudusid.

Italia kaubanduslise saatkonna wastuwõtmine. Tunaeila oli linna wolikogu Aleksandri saalis pidulik wastu-

Läbi häda.

Märkused teelt.

I.

Mina ei kuulu nende reisimeeste kilda, kes lõbusa tujuga, täite taskutega ja rahuloldawates wälistes tingimistes teele lähewad. Mina algasin oma teekonda kõikide ülemalnimetatud headuste täielikul puudusel. Wõiks isegi ütelda, et teekonna ettewõtmine minu poolt sugugi ajakohane ajawiide polnud, sest praeguste korratuste juures, mis, nagu teada, suurel määral ka raudteedel walitsewad, ei wõi mõistlikust ringsõidust juttugi olla. Aga ma ei taha uskuda, et ettewaatamata oleksin olnud: ma teadsin wäga hästi, et rongid meie ajal $2^1/_2$ päewa hiljaks jääwad ja wahetewahel senikaua ühes jaamas paigal seisawad, kuni inimesed terwete wagunitäite kaupa wälja surewad. Teadsin wäga hästi, et ma omalt teekonnalt waewalt küll eluga tagasi tulen, aga see ei kohutanud mind: lõbusad, weinipudeli taga kirjutatud reisikirjeldused ja päewaraamatu lehekesed oma lahja naljaseguga on austatud publikumi juba ära tüütanud. Waja on midagi raskemat ja tõsisemat. Paun selga wõtta, lõbulaewa pilet osta, palawa päikese kõrwetusel paar külma lonksu juua, ja kui õnneks, ka mõni paarituimiline armulugu läbi elada ja pärast sellest kõigest ehk reisimehe wiisil poolpurjus peaga kirjutada on ju wäga kerge. Aga katsu korraks kõiksugustele weo- ja toidukorratuste hädadele risti wastu minna, kõiki käesolewa silmapilgu hoopa ühekorraga walusalt oma turja peal tunda, ja kõigest sellest hammaste kiristamisega ja pisaratega kirjutada — see on juba teine asi. Siin pole enam märkigi kerget ja lõbusat luulet, mis liugleb, nagu paberossi suits ja uitab, nagu liblikas, waid iga sõna mõjub siin lugeja peale nagu raudora, millega otsekohe südame kõige walusamasse kohta torgatakse. See on tükk tõsist elu, ilma paberist õiteta ja topsudeta. Niisugust reisikirjeldust otsustasin ma lugejale muretseda, ja läksin sellepärast iseennast ära salates teele.

Ajakohasus ja mood oleks minult küll kõige pealt wäerinnale minemist nõudnud, aga ma sinna ei läinud. Leht kirjutab ju isegi igapäew sõjast wähemalt kakskümmendwiis weergu täis. Palju mõistlikum ja otstarbekohasem on just sellest kirjutada, mis üleüldise müra ja kära sekka kaduda ähwardab.

Ma algasin oma teekonda sellega, et järele kuulasin, millal rong Petrogradist Moskwa läheb. Telefoni raamatust leidsin, et seda wähemalt 20 kohast järele wõib küsida, aga kui kõiki neid wõimalusi tarwitama hakkasin, siis selgus kahjuks, et telefoni kaudu üleüldse midagi teada ei saa. Kõlista niipalju kui tahad, ikka saadetakse sind ühe telefoni juurest teise juure. Ma pidasin ennast õnnemeheks, kui wiimaks üks karm hääl mulle wastas, et rong kell 7.20 minutit õhtul wälja sõidab. Ma tahtsin häält kogu heasüdamluse eest tänada, aga sel silmapilgul läks aparat rikki.

Punkt kell pool seitse olin Nikolai waksalis. Ei olnud seal rongi, ei piletite müüki, ei midagi, mis minu teekonnasse kuidagi oleks puutunud. Küsisin uuesti. Sain teada, et rong läheb kell 10. Jumal tänatud, et weel selsamal õhtul!

Selle asemel, et tusaselt koju tagasi pöörata, wõi lihtsalt kusagil theeklaasi taga kolm tundi oodata, wõtsin ma uue süstemi tarwitusele: seisin ja ootasin senikaua waksalis, kui mulle wiimaks öeldi: „Waatke, herra, see rong sõidab Moskwasse!"

Ootasin kolm tundi platformil. Warbad walutasid . . . Aga omast kohast tegin ma targasti: wähe on ju, nagu ma aru sain, neid isikuid, kes selgesti teawad, millal rong wälja sõidab! Kõige parem on: seisa platformil ja walwa.

Ma olin küll tusane, aga oma seisukorraga wäga rahul, kui lõpuks waguni komberdasin. Wagun oli puupüsti täis. Suure waewaga sain omale koha — kolmandale korrale, kuhu ma pikali heitsin. Aga uusi sõitjaid tükkis alatasa peale ja mõned neist oleks walmis olnud waguni laealust minuga jagama, kui ma mitte saapakandadega oma seisukohta waenlaste pealetungimise wastu südisti poleks kaitsenud.

Seejuures sünnitud pikaliolekus, summunud õhus, trügimise ja riiu keskel, läks mõni minut mööda. Ma ootasin kannatamatult, millal esimene kell lööb, aga ta ei löönud. Rahutult pöörasin ennast ühe külje pealt teise peale.

Kui wiimaks konduktor waguni ilmus, arwasime meie kõik, et rong wiimaks ometigi liigub.

Aga wõta näpust. Konduktor ütles, meie kõik pidawat teise waguni kolima.

Sõimu oli muidugi küllalt, aga parata polnud ometi midagi. Ka oma käsu põhjust ei osanud konduktor sugugi seletada, waid kehitas nõutult õlgu:

„Kästakse — ja muud midagi."

Tegime küll kõik, et waguni paigale jääda, aga konduktor kõigutas niisuguse agarusega oma laternat, nagu tahaks laisku wäljakolijaid sellega wirgutada.

Konisime ükshaawal wälja.

Tükk aega hulkusime nõutult, sest kõik wagunid, mis publikumi tarwis määratud, olid tungil täis. Ruttes ja paludes sain omale koha waguni trepile.

Esimene kell lõi.

(Järgneb).

wõtmine Italia kaubanduslise saatkonna auks. Wastuwõtmine algas kell 4, misajaks linnawolikogu ruumidesse kogusid palju wolinikka ja silmapaistwaid seltskonna- ning politikategelasi. Osawõtjate hulgas olid ka riigiwolikogu esimees M. W. Rodsjanko, saadik P. N. Miljukow, riiginõukogu liikmed Tagantsew, Timirjasew ja teised. Wõõraid wõttis wastu linnapea P. J. Leljanow, kokkutulnuid prantsuskeelse kõnega terwitades ja lootust awaldades, et mõlemaid liitriike ühendawad sidemed pärast sõda weel kõwenewad. Linnapea kõnele wastab saatkonna juhataja wenekeelses kõnes, awaldades lootust, et pärast sõda, mis mõlemaid riike ühendanud, nad ka kulturitööd inimkonna heaks jatkawad. Orkester mängis Italia hümni. Kõnedele järgnes kontsert. Wõõrastele pakuti theed, puuwilja ja wahuwiina.

Linn ja üliõpilased. Ülikooli juhatus leidis, et üliõpilastele linna poolt liiga wähe alandatud hinnaga trammwaipiletisi wälja antakse, ja pööras linna teedekomisjoni poole palwega piletite arwu suurendada. Palwe lükati tagasi.

Päewasündmused.

Röömimine trammwais.

Eile õhtul hüppasid kolm tundmata isikut ... peal 20 marsruti trammwai tagumise ... Rahwast oli wagunis wähe.

... löikasid natskonduktori rahakoti ... katki, hüppasid jällegi käigu peal maha ja kadusid.

Nagu konduktor mäletab, olnud ühel nendest ... taskuw riist käes, kas nuga wõi rewolwer.

... tegewusel, kes toerad wälja kantis, ... mingit tagajärge.

Rahakotis oli umbes 75 rubla.

Kinniwõtmine Filippowi cafés.

Nende päewade sees juhtus ühes Filippowi cafés järgmine lugu.

Kolm wormiriides isikut astusid cafesse ja ... istusid. Maksmise juures protesteerisid nad ülemäde kallidust pärast ja tahtsid uksest wälja minna.

Ukse peal tuli neile salapolitsei ülewaataja Piletski wastu, kes ühes nendest ammugi tuntud murdwarga ära tundis. Kui Piletski teda kinni pidada tahtis, lõi üks kolmest temale rindu, kuna nad kõik jooksma hakkasid.

Piletskil läks korda ühte nendest kinni pidada kuna teised kadusid.

P. E. Hariduse selts 1916. aastal.

1. jaoskond.

Käesolewa kooliaasta 1. pool oli kohalise Haridusseltsi 1. jaoskonnale ootamata wiljarikas. Uue eestseisuse walimisega walati nagu õli tulle. Osakond, mis enne hinge waakumas oli, tõusis korraga jalge peale. Liikmete arw, mis käesolewal kooliaastal liikme maksu on maksnud, kaswas korraga 45 pealt 105-eni. Eestseisus peab iga nädalal kord koosolekut, millest alati pea kõik eestseisuse liikmed osa wõtawad. Kõik tõmbawad ühisel nõul ja jõul edasi, ja selle tõttu edeneb seltsi elu, mis enne alaliste koduste õõrumiste tõttu lonkama oli hakkanud.

Päewaküsimusteks on praegu laulukoori ja näitemängu seltskonna asutamine, ning neiudel ja noorikutel on kiire ettewalmistamine eeltulewa näitemüügi wastu. Selts on jõudnud omale sõpru koguda, kes teda ka aineliselt aitawad.

Nii tuli kingitusi laste jõulupuu ja raamatukogu heaks üle 1200 rubla kokku. Koolis õpib 150 õpilast 4 kooliõpetajate juhatusel. Üleüldse on osakonna rahaline läbikäik 1. aug. 1916. a. kuni tänini järgmine: Sissetulnud kooliraha 2188 r. 50 k., piduist puhast kasu 710 r. 57 k., kingitustena 1200 r., liikme raha 275 r., loterii 75 r., üüri 120 r., kokku 4569 r. 7 k. Wäljaminekut: kooliõpetajate palkadeks 1400 r., jõulukingiks 250 r., koolikteenijale 40 rbl., inwentar 43 rbl. 60 k., õpeabinõud 43 r. 53 k., küte ja walgustus 378 r., endisele kooliõp. abiraha 100 r., kantselei ja muud kulud 184 r. 36 k., preestrile 35 r., laste jõulupuu 605 r. 72 k., nõnda et osakonnal praegu 1400 r. ümber raha tarwitada on. Niisuguse wiljarikka tegewuse eest on selts muidugi palju tänu wõlgu esimehele hra Resewile, kes wäsimata seltsis tegew on, ning aega ega raha tema tarwituste peale pole keelanud. Kuigi jaoskond õige lootusrikkalt wõib uuele aastale wastu astuda, siiski on tal wel küllalt ja küllalt korraldusi ja parandusi tarwis, mis uusi jõupingutusi nõuawad, sest palju kulu on weel ees näha. Sellepärast juhime seltskonna sõprade tähelepanekut osakonna peakoosoleku peale, mis 22. jaanuaril Narwa wärawate taga (Lischakowskaja 12) kell 4 p. l. ära peetakse. Tulge siis kokku praegused liikmed ja tooge uusi kaasa.

Ka ütleksime tere tulemast prouadele ja neiudele, kes esmaspäewa õhtutel näputöö tundidele tuleks hariduse kangast kuduma ja pidu pärgi põimima. —s.

Keskkooli osakonna pedagogikakomisjoni koosolek.

Neljapäewa õhtu kogus Laenu-Hoiu-ühisuse ruumidesse keskkooli osakonna pedagogiakomisjoni koosolek kooli kohta käiwate küsimuste arutamiseks. Et huwi kooli wastu seltskonnas tõusmas on, wõiks näidata asjaolu, et komisjoni koosolekust elawamalt osa wõeti kui kunagi enne. Ka läbirääkimised näitasid, et iga osawõtja asja kohta läbimõtlemise waral selgele otsusele on jõudnud ning püüete ulatusest ülewaate omandanud. Koosoleku juhatajaks walitakse is. Plaks. Tähtsamad küsimused, mis kõigepealt komisjoni otsustamist nõudwad, oleks kooli tüüp, ühiskool ehk kool, ainult poeg- wõi tütarlastele määratud, ja õpekeel, wiimane kõige sügawamale lõikawam.

Kooli tüübi küsimus jäetakse esialgu lahtiseks, kuna tüüp iseenesest enam-wähem kõrwalise tähtsusega on ja asjaoluga rehkendades tuleb walida, kumba ministeriumi, hariduse wõi kaubandus-tööstuse, all awaramaid wõimalusi oleks koolis töötamiseks. Pikemaid rääkimisi sünnitab ühiskooli küsimus. Ühiskaswatuse aateid tunnustatakse uuemal ajal kõigis maades. Soomes on pooled koolid ühised poeg- ja tütarlaste, Rootsis ja Ühisriikides pea kõik. Kandew idee kooli uuendamises on just kooli perekonnale lähendamine ehk sarnastamine, mispärast ka kõigis koolides nais- ja meeskooliõpetajad, poeg- ja tütarlapsed-õpilased peawad olema. Ühiskaswatus on siiamaani ainult kõige paremat mõju awaldanud, ühe kui teise poole edasijõudmisele ja ülespidamisele. Pealinnas oleks ühiskool majanduslikselt ainuke wõimalik ettewõte, sest kahte kooli suudame waewalt ülewalpidada. Nii lühidalt asja eestwõtjate kaswatusteadlaste mõtted, (Luts, Wallner, Ehwert, Seimann j. t.) Põhjusmõttelikult ühiskooli wastu on õp. Walk, tunnistades siiamaani makswat waadet, et naise ülesanne ja psükologia mehe omast täitsa lahkuminew, mispärast naiskooli eeskawas siht peaks olema enam tundeelu kultiwerimine, kuna meeskoolide siht olgu mõistuse arendamine. Sellele mõistele tõi is. Wallner õigusega wastuse, et ühiskoolides tütarlaste tundeelu mingi asi alla ei suru, see neile aga mingit kahju ei tee, kui mõistusele ka oma antakse ja ümberpöördult ka poiste kohta. Lõpuks wõetakse ühiskooli asutamise otsus ühel häälel wastu.

Suuremaid mõtete lahkuminekuid sünnitab aga õpekeele küsimus. Näidatakse et ainult emakeelse kooli awamisel kooli asutajatele õigust on seltskonna toetuse poole pöörata, kuna Wene õpekeelega kooli jaoks mingit jõupingutust waja ei ole. Sarnaseid koole on juba ennem siin olemas ja üks ehk teine koosolejatest wõiks seda ise omal nimel teha, ilma et asjale üleüldsuse laadi tarwitseks anda, (hra Seiman). Hrad Janson, Jakson, Walk ja t. on Wene õpekeele poolt, sest pealinnas ei sünnitawad selles keeles õpetamine lastele mingit raskusi. Selle kõrwal oleks Eesti keel iseseiswa õpeainena, kuna usuõpetus, kodumaa ajaloo ja maateaduse ning kirjanduste õpetamine samuti Eesti keeles sünniks. Teiselt poolt juhitakse tähelpanekut wastolu peale, mis eelkõnelejate wäidetes awalikuks tulewad. Kui lapsed kooli tulles juba hästi Wene keelt rääkiwad, siis langeb iseenesest kartus, nagu ei õpiks Eesti õpekeelega koolis seda keelt ära, pealegi, kui Wene keele õpetusele erakorralist tähelpanekut pühendatakse. Mis aga emakeele õpetamise tarwilikkusse puutub, siis on see ainuke tee kaswatada meile mitte ainult Eesti kulturi tarwitajaid, waid ka selle loojaid. (Wallner). Tarwis on, et Eesti keel sellest köögitüdruku seisukorrast pääseks, milles ta seni eestlaste eneste juures on püsinud, et iga eestlane oma emakeeles ka mõtelda oskaks ja seda keelt täies ulatuses, igas teaduseharus walitseks (Luts.) Wene õpekeelega koolis ei saaks Eesti keelt mitte õpetada sunduslise õpeainena, waid wabatahtlisena, millega temale aga ka juba teisejärguline koht oleks kätte näidatud. Eesti keelt ja teisi õpeaineid saaks õpetada enne kella 9-at ehk peale kella kaht, siis kui laste waim weel küllalt erk pole ehk juba wäsinud, seega oleks koolis Eesti keelele surmakell löödud ja tagajärjed sama wähesed, nagu nüüd Haridusseltsi koolides, kus kõigi tehtud töö peale tagasi waadates tunnistama peab, et seda uuesti otsast tuleb algada.

Tuuakse ette, et emakeelne kool küllalt kohane olla mõnes kodumaa linnas nagu Tartus, Wiljandis ehk Tallinnas, mitte aga siin pealinnas, kus olud sootu teistsugused. Sellele wõiks wastata, et just need eestlastele ebasoodsed olud pealinnas neist teatawal määral kohustawad oma iseolemise eest wõitlemiseks oludele kohast wastukaalu looma, nagu siin eestlaste ühendamiseks töötawad juba mitmesugused seltsid, mõjuwamaks sarnaseks asutuseks oleks aga ainult emakeelne kool.

Meie seltskonna kohus olgu kaswatada mitte mõnesaja rublalise kuupalgaga ametnikka, waid meie kulturi tugesid ja kandjaid, ning ainult puhas aade annab kõlblise julguse tema eest wõitlemiseks.

Nagu aga öeldud, koosolekul räägitud mõtted ei suutnud ühe ehk teise poole lahkarwamisi kaotada.

Hääletamisel on emakeelse kooli poolt 8 häält, wastu 6. Wastuseisjad on põhjusmõttelikult emakeelega päri, arwawad aga, et kasulikkuse mõttes siiski Wene keeles õpetuseandmist tuleb tarwitada.

H. P.

Päewauudised.

Kõrgemad ametnikud.

Kõigekõrgema käsukirjaga walitsewale senatile nimetakse kindral-maior Kisljakow sõjawälja teedeministri abiks.

Tunacila käisid Tsarskoje Seloos siseminister A. Protopopow, rahaminister P. Bark, teedeministeriumi juhataja E. Krüger-Woinowski ja kohtuminister N. Dobrowolski.

Walitsuse ringkonnad.

Walitsuse ringkondades arutatakse endisi wiisi ministrite nõukogu kokkuseade uuest kawatsusest. Walitsuse ringkonnad tahawad nut kabineti koosseisu kokku jaada, sest olewat otsustatud riigiwolikogu kokkukutsumist mitte enam edasi lükata. Nagu näha, on walitsusel kindel lootus kokkulepet seadusandwate kodadega sünnitada, milleks osalt lootust annab tööd alganud eelarwekomisjon.

Walitsuse tegewus.

Hariduseministri abi W. Schewjakowi lahkumine ametkonnast ja senatoriks nimetamine olewat kindlaks määratud. Arwatakse, et ametlik käsukiri homme ilmub. Nii ei saanud hariduseminister N. Kultschitski Schewjakowiga kokkuleppida, et wiimane oma ameti peale edasi jääks. Tulewa nädala algul oodatakse, et träkiwalitsuse ülem prof. Udintsow hariduseministri abiks nimetatakse. Ühes sellega jääb Udintsow pealinna ülikooli professoriks ja nõukogu liikmeks edasi.

Neil päiwil andis kindral P. Kurlow siseministrile palwekirja, et ta siseministeriumi ametkonna ametnikkusi wabastaks. Seni juhatas P. Kurlow endist wiisi politsei departemangu, kuna ta ametlikult departemangu ametnik polnud. Kui riigiwolikogu omal Kurlowi üle arupärimise sisse andis, ei ilmunud Kurlow enam politsei departemangu. Ühes sellega anti kõigile ametnikkudele teada, et Kurlow enam departemangu ametnik ei ole. Isegi departemangu uksehoidjat käsiti Kurlowi järgi küsijatele wastada, et Kurlow ametkonnas enam ei teeni. Sellepeale waatamata oli politsei departemangu juhatamine Kurlowi hooleks, kuna ilma tema nõusolekuta departemangus ühtki sammu ette ei wõetud.

Teedeministri abi J. Borissow, kes neil päiwil puhkusele sõidab, awaldas nõusolemist uuesti teedeministri abi kohuseid oma peale wõtta, aga ainult kewadeni, kus tema juhatusel alatud raudteede ehituse plaan lõpuliku kuju omandab.

Raudteeasjandus.

Teedeminister E. Krüger-Woinowski kawatseb kiirte reisijaterongide arwu wähendada, et raudteed kaupade edasisaatmiseks rohkem wabad oleksid.

Rahaasjandus.

Rahaministerium määras uue $4^1/_2$ protsendilise raudtee laenu wäljalaske tingimised kindlaks. Uus laen antakse 500 miljoni rubla suuruses wälja ja läheb eraraudteede nõuete katmiseks. Seni pole laenupaberite wäljalaske hind kindlaks määratud. Erakaubanduse pangad kawatsewad wäljalaske hinda $73^3/_4$ rubla pealt kindlaks määrata, kuna rahaministerium seda liiga madala leiab olewat ja ettepaneb wäljalaske hinda $75^1/_2$ rubla peale määrata.

Omawalitsus.

Wiimane ametkondade waheline nõukogu koosolek lõpetas uue linnaseaduse eelnõu läbiwaatamise peale linna rahaasjanduse ja eelarwe osakonna. Maksma pandakse määrus, et linnawolikogu sunduslikkudest määrustest üleastujad mitte üksi seaduse karistuse alla, ei lange, waid ka sundusliku määruse karistuse alla mida linnawalitsus wäljaanda wõib. Wiimane karistus on ainult sarnasel juhtumisel wõimalik, kui ta üle 50 rublalise rahatrahwi ei tõuse. Walitsuse järelwaatmise kord linnaomawalitsuse asutuste üle jääb endiseks. Juhtumisel aga, kui linnamajandus pikemat aega korratuses on, niisama ka, kui seda riiklised huwid nõuawad, wõib linnawolikogu keisri käsul enne aega lahti lastud saada. Lahtilaskmise luba peab siseminister ministrite nõukogu läbi paluma. Ühes sellega määrab siseminister uute walimiste tähtaja. Uued walimised peawad aga mitte hiljem kolme kuud wana wolikogu lahtilaskmise päewast ette wõetud saama. Siseministril on õigus omawoliliselt üksikut linnawolikogu poolt walitud ametnikku ametist lahti lasta.

Kooli elu.

Wiimasel pealinna ülikooli juhatuse koosolekul otsustati ülikooli rektori prof. Grimmi ettepanekul ülikooli nõukogule ettepanna endist hariduseministrit kr. P. Ignatjewit ülikooli auliikmeks walida.

Muutused walitsuse kokkuseades.

Wiimasel ajal kõneledakse õige rohkesti sellest, et meil jällegi walitsuse uuendus ees wõib seista. Läbirääkimised, mis selle küsimuse asjus kr. A. Bobrinskiga peetud, lõppesid, ilma et mingisuguséle otsusele oleks tuldud:

A. Trepowiga on aga uued läbirääkimised aset leidnud. Wiimane olla walmis uuesti walitsuse etteotsa astuma, kui tema järgmised nõudmised täitmist leiawad:

1) Peaminister Trepowile antakse õigus kabineti kokkuseadet muuta, kus juures mere- ja sõjaminister oma kohtadele edasi jääwad.

2) Walitsuse tegewuse eeskawa peab kokkukõlas olema duuma omaga, sellega temal ühiselt tööle tuleb asuda.

3) 4. wolikogu wolitused tulewad sõja lõpuni pikendada

Kas need tingimised wastu wõetakse, on teadmata, kuid on kindel, et praegune ministrite nõukogu esimees ajuda, kuulu järele, warsti jälle tegewusest riiginõukogus.

Segateated.

Paberiraha.

8. kuni 16. jaanuarini on riigipank uuesti turule saatnud paberiraha 75 miljoni rubla eest.

Praegu on siseriigis seega paberiraha tarwitusel 9.204.618.343 rubla.

Professori enesetapmine.

Tomski tehnologia instituudi professor Leo Towe lõpetas neil päiwil oma elu enesetapmisega.

Toimetusele tulnud kirjad.

Palun järgnewatele ridadele Teie auwäärt lehes ruumi anda.

Pealinna Eesti Näitemängu ringkonna esitajad eksiwad, arwates, et pealinnas ühtegi teist organiseeritud näitemängu ringkonda peale nende ei ole. Haridusseltsi 2. jaoskonna juures töötab juba aastate wiisi kindel näiteseltskond, wiimasel ajal koguni palgalise näitejuhi juhatusel.

Austades
Elise Kewend,
Pealinna Haridusseltsi
2. jaoskonna näitejuht.

Saladus.

Phillips E. Oppenheimi roman. 4

Wastuse asemel laskfin ma kaks pauku lakke, et paukude abil teenijaid kohale kutsuda, kolmanda paugu aga sihtisin mehe peale, kes nagu tiiger mulle kallale tormas. Mõlemad toad läksid korraga pimedaks, wanem kallaletungija oli tule ära keeranud. Tõusis täieline segadus... Ruttu tõukasin ma isiku, kes mulle kallale tungis, kõrwale ja lõin teisele, kes minust mööda tahtis lipsata, niisuguse hooga päha, et ta oigas. Ma teadsin kindlasti, et keegi minust mööda ei pääsnud, ja ometi näitas mulle, nagu kuuleks ma kellegi kergeid sammusid enese taga toas. Ma hüüdsin kõwasti appi ja katsusin tuld põlema süüdata. Sammud minu seljataga waikisid ja äkitselt kostis woodi tagant hirmus kisa, mis mul were soontes tarretama pani ja külma higi otsa ette tõi. Asjata otsisin ma elektri lambi nuppu ja kuulatasin hinge kinni pidades. Ma ei kuulnud muud, kui hirmsaid hoigamisi, mis kisale järgnesid, ja samal silmapilgul tundsin ma kellegi kuuma hingeõhku oma näol. Ma sain weel parajal ajal kõrwale hüpata ja kuulsin gummi nuia wuhinat õhus. Ma aimasin, et keegi minu elu kallale kippus. Ruttu lipsasin ma nurka ja hoidsin ennast seina ligidale. Ma ei kuulnud ühtegi häält, kuid tundsin, et mu waenlane kuskil lähedal on. Wiimaks kuulsin ma sammusid ja kellegi häält. Pimedas jooksis keegi minust mööda ja ma jäin tarretanult seisma. Seda oli wõimata uskuda, aga ma oleksin wanduda wõinud, et mind kellegi naisterahwa kleit puudutas, kuna õrn kannikeste lõhn laiali lagunes. Siis läks uks, mida ma ise riiwi olin pannud, lahti ja minu sõrmed leidsid elektrinupu. Tuba läks walgeks. Asjata otsisin ma kallaletungijaid. Mõlemad toad olid tühjad. Ukse peal seisis korrapidaja teener.

— Teie laskfite nad wälja minna, karjusin ma, nad läksid teist mööda.

— Kes, sir, küsis ta rahulikult.

— Kaks inimest, kes minu tuppa tungisid... waadake seda ust seal. Üks neist oli wäikese kaswuga, prillidega, teine aga pikem ja kuiwetu. Praegu alles olid nad weel siin... Kui nad teist mitte mööda ei läinud, siis peawad nad teises toas olema.

Teener läks kõrwaltuppa ja waatas ringi.

— Ma ei näe kedagi, sir, ja koridoris ei olnud ka kedagi näha.

— Siis hakkame neid otsima, hüüdsin ma, olge aga ettewaatlik, nad on sõjariistus.

Tubades aga leidnud meie kedagi. Olime hoolega kõik nurgad läbi otsinud, kui mulle korraga inimene meele tuli, kelle pärast see kõik oli sündinud.

— Taewane Jumal! Woodi taga lamab haawatu, keda ma mõrtsukaid taga ajades täiesti unustasin.

Teener waatas mulle uskumatalt otsa.

— Haawatu? küsis ta, kus?

— Seal woodi taga, tema pärast see kõik juhtuski.

Ma ruttasin sinna, kuhu ma oma kartliku kaaslase olin jätnud, kuid seal ei olnud kedagi. Waatasime woodi alla, kappi, kuid kedagi ei olnud toas, peale meie kahe. Teener waatas mulle otsa ja mina talle.

— See on aga imelik lugu, ütlesin ma.

— On tõesti, kinnitas teener.

— Teie näete ju ise, et uks sisse on murtud.

Teener naeratas nõnda, et mul tahtmine tuli teda wälja wisata.

— Jah, ütles ta, seda ma näen, et uks sisse on murtud.

— Teie ei usu mind? . . . ütlesin ma rahulikult.

— See ei ole minu asi teid uskuda ehk mitte uskuda, igatahes ei näinud ma koridoris kedagi. Homme annan ma kõigest sellest direktori herrale teada. Hääd ööd, sir.

Jälle olin ma üksi, ja nii imelik, kui see ka oli, aga juba poole tunni pärast magasin ma sügawalt.

3. Miss Van Hont.

Hommikul kell üheksa äratas mind koputamine uksel. Ma tõusin woodis istukile ja hüüdsin:

— Sisse!

Teener tõi mulle kirja. Ma waatasin teenri otsa, heitsin pilgu pahurpidi pööratud toas ringi ja silmitsesin wiimaks kirjaümbrikku. See kandis selge käega kirjutatud adressi: J. Hardrois Courage Esq. Äkitselt langes minu pilk sissemurtud ukse peale ja möödaläinud öö tuli mulle meele. Ma awasin ümbriku. Kiri oli masina peal kirjutatud ja sisaldas järgmist:

Wöörastemaja direktor palub wäga ennast wabandada ja oleks mr. Hardrose Courage'ile tänulik, kui see kuni keskpäewani omast toast lahkuks. Direktor kahetseb wäga, et tal mitte wõimalik ei ole omas wöörastemajas mr. Courage'ile teist tuba anda.

— Wiie minuti pärast tahan mina wanni saada, ütlesin ma teenijale, ja pärast seda tooge mulle teed, ja tehke ruttem, palun teid. Ma olin wihane. Minewase öö sündmused puudutasid mind wähe, nende mõistatuslikkuse peale waatamata — see kiri aga pani terwe mu Inglise were kihama. Kesk ööd tungitakse minu juure sisse, minu elu oli hädaohus ja nüüd öeldakse mulle külmawereliselt, ma wõin hotellist lahkuda. Ma ruttasin alla kontori.

— Ma tahaksin kohe direktoriga rääkida, ütlesin ma ühe teenijale.

— Silmapilk, sir, kuidas teie nimi on? küsis ta ja wõttis laualt ühe paberilipaku.

— Courage, wastasin ma, mr. Hardrois Courage.

Nooremehe nägu muutus kohe.

— Kahetsen wäga, sir, aga mr. Blumensteinil ei ole praegu aega. Ehk wõin mina teile kasulik olla?

(Järgneb).

Wälj. Kirjast. Osaüh. „Ühiselu“.
Wastutaw toimetaja H. Preis.

„Pealinna Teataja“ üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narwas Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 Dr. Gorowitz
Iga päew kella 10—1 ja 5—9 pühap.: kella 10—2 p.
Tripper — Naha — haigused ja — jõetus. — Sifilis
Kõik operatsioonid etsitial.

DR. A. KRAMNIK.
Sifilise, tripperi ja kõrwalhaiguse arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l.—11 õ. | Kehwemat. kättesaadaw.
606 Wosnesenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго.
Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronil. triperi ja Sifilise 606-914 spets. arstimine. Suguorg. korrat., schanker. Uus arstimise ja järeluur.-wiis.

August London
Kunsthambad, parand., ümbert., kuld, kautschuk. Lõualuud, kroonid. Столярный пер. 9 кв. 4. Телеф. 6-61-66. Прiемъ съ 10 у. — 8 ч. в.

Фельдшеръ латышъ оказыв медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскiй 66, кв. 26. 7—10 в.

Kunsthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Zanderi institut
Rootsi wõimlemine aparatidel; massérimine, wibration, elektriserimine. Kuiwad õhu-wannid. Eri arstimine reumatism., jooksjast, neuralogiast; kõhu kinnisolekust, raswaminekust, unepuudusest; arstimine küürust olekust; kuulihaawade ja põrutuste järeldusest. Петроградъ, Казанская № 5, тел. 446—12. — Sisemiste haiguste asjus wastuw. äripäewadel kella 2—6.

Hamba-Arst
M. Joelson, Офицерская, 9, кв. 18
Sissek. hoow. Kunsthamb. plat. ja ilma Wäljat. ilma waluta. Wastuw. 5—9 õ., pühap. k. 10—6. Teenij. aland. hind

Спасская лечебница
Садовая 42, уг. Свиной, тел. 408—79. Nõu 75 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 9 h.—10 õ. Sisem., laps. 9 h. —9 õ.; seedim. kõhuh. 10—5, 5—9õ.; naister., ämmapr. 10—5, 7—9 õ.; lõik. 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 6—8; silmahaig. prill. 11—12½, 6—8; hüpn. erk. haig., üdi kuiw. 11—2, 5—7; suguh., trip. sif. 606—914 9 h. 10½ õh. sõuet., sisseprits. joon. ilmawaluta. Hamba haig., kunstl. hambad 9 h. —9 õ. Rõugepanem. Alalised woodid. Kõik haig. peale külgehak. Waimuh. operatsion ja sünnit.

Dr. Kroll teine trepp Puschkinist. Newski 79.
Kõige uuemad tripperi ja tema järeld. arstimise wiisid. Sifilis (914 kõik), elektris. Wastuw. 9—1 ja 6—8 õ., naister. 2—4, tel. 559-71. Kehwematele kättesaadawad.

Juurdelõikuse ja õmbluse kursused.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin, nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariisi metodi järele õpetatakse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olewad wõiwad ka pühapäiwiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodilehta ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

Poisikene (waenelaps) palub kohta üksköik missugust. Адр: Петр. стор., Архиерейская ул. 3, кв. 37.

Nein soowib kohta pesumabrikusse triikimise peale. В. О., 11 л., д. 44, кв. 9. А. Эрнитсъ.

Soowin õmblustööd magasinist kodu wõtta. Teatada: стан. Сергiево-Пустынь, С.-З. ж. д., Земская ул. 8 Е. Т.

Nõudke
Pealinna Teataja
üksikuid numbrid
kõikidelt ajalehemüüjatelt
uulitsatel.

„Pealinna Teataja“
üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:
„Ühiselu“ raamatukauplus — Офицерская 5.
N. Bowa tubakamagasin — Обводный кан. 122. Balti waksali wastas.
J. Marko uurimagasin — Курляндская 26.
P. Jõks'i tubakakauplus — Остр. Голодай, Желѣзнозаводск. ул. 12.
K. Motshalowi tubakakaupl. — Безбородкинск. пр. 13-27.
B. Steinbergi tubakakauplus — Soome waksali wastas.
Schilbergi kauplus — Уг. 9 р. и Лермонтовскаго пр. 23.
ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Kiriklikud teated.

Petrogradi Eesti Jaani kirik.

Pühapäewal, 22. jaanuaril.

Kell ½10 hom. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Jutlust peab ja wõtab oma koguduse liikmeid armulauale õp. F. Stokholm.

Kell 6½ p. l. Eesti keeli jumalateenistus. Õp. J. Walk.

Kesknädalal, 25. jaanuaril.

Kell 7 õhtu. Piiblitund. õp. J. Walk.

Ristitud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnast: ei ole.

Õpetaja Walki pihtkonnast:

Semen Laiurkin, Semeni p.

Kuulutatud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnast:

August Alfred Sprang, Peetri p. ja Juuli Kaas; Aleksander Pressa, Johani p. ja Елизавета Николаевна Степанова; Aleksander Opal, Johani p. ja Salme Kukk, Jüri t.; Aleksander Pukk, Frido p. ja Olga Jwanowa; Іоаннъ Ивановичъ Анастасьевъ ja Alwine Wilhelmine Kuru, Karli t.; Aleksander Neumann, Johani p. ja Варвара Александровна Буйкова; Karl Johannes Narits, Karli p. ja Pauline Järwekülg, Jaani t.; Eduard Jakob Hanschmidt, Johani p. ja Martha Jwerson, Heinrichi t.; Josef Heifin, Samsoni p. ja Valentina Jefremowa, Wassili t.;

Õpetaja Walki pihtkonnast:

Василiй Максимовичъ Ивановъ ja Alma Marie Siwadi, t. n. Siward, Jaani t.; Eduard Lais, Johani p. ja Alma Karo, Kristjani t.; Nikolai Moon, Alberti p. ja Julia Ehrenbach, t. n. Ehrenberg, Franzi t.; Karl Arbor, Karli p. ja Georgette Auguste Marie Metille.

Laulatatud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnast:

Karl Woldemar Salum, Jaani p. ja Liisa Reiland, Jaani t.; Leon Kazimir Emil Kopytowski, Kazimiri p. ja Alwine Helene Kopytowski; Jaan Perrajerw, Jaani p. ja Helene Oja, Aleksandri t.

Õpetaja Walki pihtkonnast: ei ole.

Surnud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnast:

Anna Marie Reberg, Mihkli abik. 62 a. w.; Anton Tuso (Tusjo), Jaani p. 41 a. 8 k. 21 p. w.; Robert Schmidt, Johanni p. 2 a. 7 k. 26 p. w.; Emmi Johanna Louise Rämmo, Ado t. 40 a. 2 k. 13 p. w.; Fritz Grünfeldt, 20 a. w.

Õpetaja Walki pihtkonnast:

Arthur Kerbe, Aleksandri p. 2 a. 10 k. 1 p. w.; Wiio Antipina, leit 79 a. w.

Tähendus:

Õpetaja F. Stokholmi pihtkonda käiwad need Jaani koguduse endised liikmed, kelle perekonnanimed Mei—Z tähtedega algawad ja need, kes pärast koguduse jaotamist tema pihtkonda on astunud.

Wöörastel on wabadus selle õpetaja juures armulaual käia, kelle juures nad soowiwad.

Leeriõpetus algab mõlemates pihtkondades poeglastele — 31. jaan., tütarlastele 30. jaan.; õpetusetunnid on kella 7—9 õhtu.

Trükitud R. H. Uhli pärijate trükikojas, Petrogradis, Kasanskaja 34.